

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Michala Mazance, JUDr. Pavla Pavlíka a JUDr. Petra Průchy rozhodl o návrhu **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 4, náměstí Hrdinů 3, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem v Ústí nad Labem**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 34 C 131/2008, o zaplacení 220 592 746,40 Kč s příslušenstvím: žalobkyně **DPÚK a. s.**, se sídlem v Praze 5, Lumiérů 181/41, IČ 25497961, a žalovaného **Ústeckého kraje**, se sídlem v Ústí nad Labem, Velká Hradební 3118/48, zastoupeného JUDr. Karlem Muzikářem, advokátem se sídlem v Praze 1, Křížovnické náměstí 193/2,

t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 34 C 131/2008, o zaplacení částky 220 592 746,40 Kč s příslušenstvím jako nároku z titulu bezdůvodného obohacení, **je soud**.
- II. Usnesení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 9. 2008, čj. 34 C 131/2008-544, **se v tomto rozsahu zrušuje**.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným dne 3. 8. 2012 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, navrhlo Ministerstvo vnitra tomuto senátu rozhodnutí sporu o pravomoc podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., který vznikl mezi ním a Okresním soudem v Ústí nad Labem ve věci návrhu na zaplacení částky 220 592 746,40 Kč s příslušenstvím.

Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

Žalobou ze dne 16. 6. 2008, podanou u Okresního soudu v Ústí nad Labem, se žalobkyně (DPÚK a. s.) domáhala po žalovaném zaplacení prokazatelné ztráty za roky 2006 a 2007 podle smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě ve výši 220 592 746,40 Kč s příslušenstvím, s tím, že dodatečně vyčíslí i prokazatelnou ztrátu za období roku 2008. Svůj nárok opírala o tvrzení, že závazek veřejné služby, v němž mu prokazatelná ztráta vznikla, nemohl být platně ukončen výpovědí smlouvy ze strany žalovaného. Pro případ, kdy by soud dospěl k závěru, že výpovědí smlouvy došlo k ukončení povinnosti žalovaného hradit žalobci prokazatelnou ztrátu požadoval, aby soud uložil žalovanému povinnost uhradit mu za období

od 1. 5. 2006 do 31. 12. 2007 částku 91 530 047 Kč s příslušenstvím jako nárok na vyrovnání z titulu plnění tarifního závazku, s tím, že dodatečně doplní i výši tohoto nároku za období roku 2008. Konečně pokud by soud neshledal důvodným ani jeden z těchto uplatněných nároků požadoval, aby mu částka 220 592 746,40 Kč s příslušenstvím, odpovídající výši prokazatelné ztráty, byla přiznána z titulu bezdůvodného obohacení, s tím, že žalovaný získal na úkor žalobce majetkový prospěch rovnající se částce, kterou by jinak byl žalovaný povinen uhradit žalobci za zajištění základní dopravní obslužnosti.

Okresní soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 9. 9. 2008, čj. 34 C 131/2008-544, řízení o podané žalobě zastavil (výrok I.) s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Ministerstvu vnitra k dalšímu řízení (výrok II.); současně rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.).

V řízení vedeném o předmětném návrhu u Ministerstva vnitra žalobkyně svými podáními ze dnů 8. 11. 2010 a 30. 12. 2011 rozšířila mj. svůj nárok na vydání bezdůvodného obohacení za období let 2008 až 2010 o částku 123 215 932,67 Kč. Celkem tedy z titulu bezdůvodného obohacení požadovala 343 808 679,07 Kč. Ministerstvo vnitra poté rozhodnutím ze dne 2. 4. 2012, čj. MV-88784-62/ODK-2008, část řízení týkající se nároku žalobkyně na zaplacení prokazatelné ztráty za období leden až květen 2006 vyloučilo ze společného řízení (výrok I.), zamítlo část návrhu, jímž se žalobkyně domáhala zaplacení prokazatelné ztráty za období červen 2006 až prosinec 2007 (výrok II.). Výrokem III. ministerstvo zamítlo rovněž nárok na vyrovnání z titulu plnění tarifního závazku (poskytováním žakovského jízdného). Návrh žalobkyně na zaplacení bezdůvodného obohacení Ministerstvo vnitra výrokem IV. odložilo podle § 43 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, a výroky V. až VII. rozhodlo o náhradě nákladů řízení mezi účastníky. Rozklad žalobkyně ministr vnitra rozhodnutím ze dne 12. 7. 2012, čj. MV-54144-3/VS-2012, zamítl.

Následně předložilo Ministerstvo vnitra (navrhovatel) věc v této části k rozhodnutí zvláštnímu senátu. Podle navrhovatele je nárok žalobkyně na vydání bezdůvodného obohacení nárokem soukromoprávním, proto rozhodování o něm spadá do pravomoci civilních soudů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2011, čj. Komp 2/2011-90, nebo usnesení zvláštního senátu ze dne 8. 3. 2012, čj. Konf 5/2012-11). Z tohoto důvodu také navrhovatel rozhodl v tomto rozsahu o odložení návrhu podle § 43 odst. 1 písm. b) správního řádu. Vzhledem k tomu, že soud v občanském soudním řízení již svoji pravomoc k rozhodnutí nároku žalobkyně na vydání bezdůvodného obohacení do výše 220 592 746,40 Kč pravomocně popřel a rovněž navrhovatel již o návrhu s konečnou platností rozhodl, vznikl záporný kompetenční spor (ohledně nároku na vydání bezdůvodného obohacení do výše 220 592 746,40 Kč) ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb. Z popsanych důvodů Ministerstvo vnitra navrholo, aby zvláštní senát rozhodl, že rozhodování o nároku žalobkyně na vydání bezdůvodného obohacení do částky 220 592 746,40 Kč spadá do pravomoci soudů v občanském soudním řízení.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Okresní soud v Ústí nad Labem v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc o podané žalobě v celém rozsahu rozhodnout a rovněž navrhovatel popírá svou pravomoc věc rozhodnout ve vztahu k nároku žalobkyně z titulu bezdůvodného obohacení do výše 220 592 746,40 Kč poté, co mu byla věc postoupena; zvláštní senát konstatuje, že se v posuzované věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb.

Postup navrhovatele, kdy rozhodl o odložení věci poté, co o předmětu kompetenčního sporu dříve okresní soud řízení zastavil a věc mu postoupil, a teprve následně podal návrh zvláštnímu senátu, není vhodný. Dospěl-li navrhovatel k závěru, že k rozhodování o tomto nároku není věcně příslušný on ani žádný jiný správní orgán, měl již v průběhu řízení podat návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu. Rozhodnutím o odložení věci je zbytečně protahován spor, o věci neprobíhá žádné řízení, v němž by se navrhovatel v případě naléhavé potřeby mohl domáhat zatímní úpravy poměrů předběžným opatřením. Účastník nemá ani jistotu, že návrh na řešení kompetenčního sporu bude podán a v případě nečinnosti stran kompetenčního sporu bude na něm spor svým návrhem vyvolat a snášet argumenty o kompetencích. Nevhodnost postupu nicméně nemůže být důvodem, aby zvláštní senát o návrhu nerozhodl.

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003-18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Podle § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Veřejnoprávní smlouvou je podle § 159 odst. 1 správního řádu dvoustranný nebo vícestranný právní úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva. Spory z veřejnoprávních smluv rozhoduje podle § 169 odst. 1 správního řádu:

- a) Ministerstvo vnitra, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 a je-li alespoň jednou ze smluvních stran kraj nebo jsou smluvními stranami obce s rozšířenou působností; Ministerstvo vnitra věc projedná s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem,
- b) příslušný krajský úřad, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 a jsou-li smluvními stranami obce, které nejsou obcemi s rozšířenou působností, nepřevzme-li věc Ministerstvo vnitra,
- c) správní orgán, který je společně nadřízený smluvním stranám, jde-li o jinou veřejnoprávní smlouvu podle § 160; není-li takového správního orgánu, řeší spor v dohodě ústřední správní úřady nadřízené správním orgánům, které jsou nadřízeny smluvním stranám,
- d) správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který je stranou veřejnoprávní smlouvy, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 161, nebo
- e) správní orgán, který k jejímu uzavření udělil souhlas, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 162.

Z rozhodovací praxe zvláštního senátu vyplývá, že smlouva o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě uzavřená podle § 19 zákona o silniční dopravě je veřejnoprávní smlouvou, neboť zakládá práva a povinnosti v oblasti veřejného práva (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 5. 2008, čj. Konf 31/2007-82, publikované pod č. 1675/2008 Sb. NSS, www.nssoud.cz). Spory z těchto smluv jsou tedy po 1. 1. 2006, tj. po nabytí účinnosti nového správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.), oprávněny zásadně řešit správní orgány podle § 169 správního řádu i v případě, že smlouva byla uzavřena přede dnem nabytí účinnosti citovaného zákona. Z § 182 odst. 2 správního řádu, věta za středníkem, totiž vyplývá, že kompetence správního orgánu rozhodovat spory z veřejnoprávních smluv uzavřených před nabytím účinnosti

správního řádu se posoudí podle právní úpravy platné ke dni rozhodování sporu, zatímco hmotněprávní nároky z takové smlouvy bude nutné posuzovat podle dosavadních právních předpisů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2011, čj. Komp 5/2011-88, www.nssoud.cz).

Pravomoc správních orgánů posuzovat spory z veřejnoprávních smluv nebude dána výjimečně tehdy, pokud se žalobce domáhá po žalovaném vydání plnění z titulu bezdůvodného obohacení podle § 451 a násl. občanského zákoníku. Je-li podání podle svého označení i obsahu žalobou na vydání bezdůvodného obohacení, přísluší o něm rozhodovat soudu v občanském soudním řízení. Soud v takovém případě nemůže popřít svou pravomoc jen proto, že podle jeho názoru by se měl žalobce domáhat sporné částky za použití prostředků správního řízení (k tomu srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 30. 6. 2006, čj. Konf 132/2005-7, publikované pod č. 955/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz). Je tak zřejmé, že vymezení pravomoci orgánu příslušného rozhodnout o sporu z veřejnoprávní smlouvy je zásadně dáno charakterem sporu a jeho skutkovým základem. Význam však ojedinele může mít i obsah podání, jímž je řízení zahájeno, a způsob formulace petitu (viz usnesení zvláštního senátu ze dne 8. 3. 2012, čj. Konf 5/2012-11, www.nssoud.cz).

V projednávané věci se žalobkyně po žalovaném domáhala primárně zaplacení prokazatelné ztráty podle smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě, pokud neuspěje pak nároku na vyrovnání z titulu plnění tarifního závazku, konečně neuspěje-li ani s jedním z předchozích návrhů, nároku z titulu bezdůvodného obohacení. Jak bylo vysvětleno výše, spory z veřejnoprávních smluv přísluší rozhodovat správním orgánům (§ 169 správního řádu). To ovšem platí s výjimkou případů, kdy žalobce požaduje po žalovaném nárok z titulu bezdůvodného obohacení; o nároku na vydání bezdůvodného obohacení pak přísluší rozhodovat soudům v občanském soudním řízení. Okresní soud v Ústí nad Labem výše popsaná východiska stanovená judikaturou zvláštního senátu nezohlednil. Usnesením ze dne 9. 9. 2008, č. j. 34 C 131/2008-544, řízení o předmětné žalobě v celém rozsahu zastavil a věc postoupil Ministerstvu vnitra k dalšímu řízení. Ministerstvu vnitra nepochybně přísluší rozhodnout o důvodnosti nároku žalobkyně na zaplacení prokazatelné ztráty podle smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě, resp. o nároku na vyrovnání z titulu plnění tarifního závazku. Ostatně o těchto nárocích žalobkyně již bylo s konečnou platností rozhodnuto ministrem vnitra dne 12. 7. 2012 pod čj. MV-54144-3/VS-2012. O nároku z titulu bezdůvodného obohacení však v souladu se shora citovaným usnesením zvláštního senátu č. j. Konf 132/2005-7 přísluší rozhodovat soudu, nikoliv správnímu orgánu.

Z uvedených důvodů zvláštní senát podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. vyslovil, že věc týkající se zaplacení částky 220 592 746,40 Kč jako nároku z titulu bezdůvodného obohacení, projedná a rozhodne soud podle § 9 odst. 1 o. s. ř. (výrok I.).

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. současně s rozhodnutím sporu zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 9. 2008, čj. 34 C 131/2008-544, v té části, která se týká nároku žalobkyně na zaplacení částky 220 592 746,40 Kč z titulu bezdůvodného obohacení (výrok II.).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního] i soudy. Dále bude

tedy Okresní soud v Ústí nad Labem pokračovat v řízení o té části podané žaloby, která se týká nároku z titulu bezdůvodného obohacení.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 14. listopadu 2013

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu